

Turkanakvinnor bearbetar palmnötter för att få bort skalen. Turkana är ett av de nomadfolk i östra Afrika som drabbats svårt av den senaste svältkatastrofen. Foto: Rainiers

Katastrofhjälp och kulturell överlevnad

Evo Morales, Bolivias president, sa under FN:s generalförsamling i juli i år att "vatten är alla rättigheters moder". Många av oss håller nog med om att tillgång till rent vatten är en mänsklig rättighet, men hur den går att förverkliga beror på många faktorer. Ibland har även vädrets makter ett finger med i spelet.

Eller hur står det till egentligen, kan svält bero enbart på vädrets nycker? Artikeln "Svält – ett brott utan föröware?" tar upp just denna fråga med anledning av katastrofen på Afrikas Horn. Katastrofen och torkan har drabbat miljontals människor, och enligt Minority Rights Group är det framförallt ursprungsfolk och minoriteter som har påverkats av bristen på vatten, speciellt de som lever som boskapsnomader, exempelvis maasai-folket.

FN kallade i september samman representanter för världens länder för att samla in pengar till de behövande i regionen. Ban Ki-moon var då noga med att påpeka att situationen i Kenya och Etiopien inte hade övergått i svält

utan klassade den som svår torka. Hur denna klassificering kommit till vore intressant att veta, för personligen tror jag att svält är precis vad många lider av just nu i både Kenya och Etiopien. Trots detta skramlade organisationen under mötet ihop åtminstone 218 miljoner USD, som ska gå till hu-

Ledare

manitära insatser och distribution av mat.

Alla internationella insatser måste göras med respekt för kultur och seder hos de folk man vill hjälpa. Det viktigaste är att få fram mat och vatten så snabbt som möjligt, kan man tycka. Detta för att förhindra att människor dör av svält och törst, för att förhindra massflykt och för att förhindra spridning av sjukdomar. Men vi har med åren lärt oss att inte glömma de långsiktiga målen, för annars kan de mest godhjärtade insatser slå tillbaka i slutändan. Voice of America skriver bland annat om hur

folket i Turkana i Kenya börjar ge upp sin kultur som boskapsnomader för att istället dras till områden där mat delas ut. De väljer sedan att stanna i dessa områden för att inte riskera att bli utan mat. Med andra ord, om man inte planerar hjälpinsatser väl, exempelvis genom att stegvis förändra dem från akuta till mer kulturellt anpassade, så att folks seder och bruk inte behöver förändras för mycket, kan de bidra till att kulturerna hos ursprungsfolk och minoriteter försvinner.

FN:s kommitté för Barns Rättigheter har i dokument uppmärksammat detta, alltså att barn hos ursprungsfolk som förflyttats eller som är flyktingar ska ges särskild uppmärksamhet och humanitär hjälp på ett kulturkänsligt sätt. Om vatten är alla rättigheters moder så är kultur ett av dess barn. Jag hoppas därför att vi idag, år 2011, inte bara vill hjälpa folk att överleva, utan också att hjälpa dem att fortsätta leva, med sina traditioner och seder i behåll.

Niskua Igualikinya